

*Για την Έμιλι,
λαμπερή όσο κι ένα διαμάντι*

Με απέραντες ευχαριστίες στους ακόλουθους, για την ενόραση,
την έμπνευση, την αγάπη, τη φιλία και τη φιλοξενία:

Ευθυμία Άλφα
Αντώνη Αντωνίου
Μιχαήλ Κολοकाσίδη
Θεόδωρο Φράγκο
Αλέξη Γαλανό
Μαρία Χατζηβασίλη
Μέρι Χάμσον
Ίαν Χίσλοπ
Γουίλιαμ Χίσλοπ
Αγάθη Καλησπέρα
Κώστα Κλεάνθους
Γιάγκο Κλεόπα
Σταύρο Λαμπράκη
Ντέιβιντ Μίλερ
Κρίστα Τζιάνη
Κώστα Παπαδόπουλο
Νικόλα Παπαγεωργίου
Αλέξανδρο Παπαλάμπο
Φλόρα Ρις
Χουσεΐν Σίλμαν
Βάσω Σωτηρίου
Θωμά Βογιατζή
Τσιγντέμ Γουόρθινγκτον

Η Αμμόχωστος υπήρξε πόλη ακμάζουσα, με σαράντα χιλιάδες κατοίκους. Στα 1974, ολόκληρος ο πληθυσμός της τράπηκε σε άτακτη φυγή, όταν η Τουρκία εισέβαλε στην Κύπρο. Εδώ και σαράντα χρόνια, το Βαρώσι, όπως είναι το σύγχρονο όνομα της πόλης, παραμένει άδειο, αποκλεισμένο πίσω από το αγκαθωτό συρματοπλέγμα που τοποθέτησε ο τουρκικός στρατός. Είναι μια πόλη-φάντασμα.

Πριν ξεκινήσει αυτή η ιστορία...

1878 Η βρετανική κυβέρνηση διαπραγματεύεται συμμαχία με την Τουρκία και αναλαμβάνει τη διοίκηση της Κύπρου, ενώ το νησί παραμένει τμήμα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας.

1914 Η Βρετανία προσαρτά την Κύπρο, όταν η Οθωμανική Αυτοκρατορία συντάσσεται στο πλευρό της Γερμανίας στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο.

1925 Η Κύπρος γίνεται βρετανική αποικία.

1955 Η ΕΟΚΑ (Εθνική Οργάνωση Κυπρίων Αγωνιστών), με αρχηγό τον Γεώργιο Γρίβα, ξεκινά μια εκστρατεία βίαιης αντίστασης κατά των Βρετανών. Στόχος της, η ένωση με την Ελλάδα.

1959 Η Βρετανία, η Ελλάδα, η Τουρκία και οι κοινότητες Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων έρχονται σε συμφωνία για την επίλυση του Κυπριακού – η Συμφωνία του Λονδίνου. Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος εκλέγεται Πρόεδρος.

1960 Η Κύπρος γίνεται ανεξάρτητο κράτος, αλλά η συμφωνία των εγγυήσεων δίνει στη Βρετανία, την Ελλάδα και την Τουρκία το δικαίωμα να παρεμβαίνουν. Η Βρετανία διατηρεί δύο στρατιωτικές βάσεις.

1963 Ο Πρόεδρος Μακάριος υποβάλλει 13 προτάσεις για αναθεωρήσεις στο κυπριακό σύνταγμα, κι αυτό έχει ως αποτέλεσμα να ξεσπάσουν βίαιες ταραχές ανάμεσα στην ελληνοκυπριακή και την τουρκοκυπριακή κοινότητα. Η Λευκωσία χωρίζεται στα δύο και το σύνορο φυλάγεται από Βρετανούς στρατιώτες. Οι Τουρκοκύπριοι αποσύρονται από τη συμμετοχή στην εξουσία.

1964 Τα περιστατικά βίας ανάμεσα στις δύο κοινότητες αυξάνονται. Τα Ηνωμένα Έθνη στέλνουν ειρηνευτική δύναμη. Οι Τουρκοκύπριοι αποσύρονται σε θυλάκους.

1967 Οι βίαιες συγκρούσεις ανάμεσα στις δύο κοινότητες συνεχίζονται. Στην Αθήνα εκδηλώνεται στρατιωτικό πραξικόπημα που κλιμακώνει την ένταση ανάμεσα στον Πρόεδρο Μακάριο και το καθεστώς στην Ελλάδα.

1971 Ο Γεώργιος Γρίβας επιστρέφει κρυφά από την Ελλάδα και συστήνει την ΕΟΚΑ Β', έχοντας για μία ακόμα φορά ως στόχο την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Αμμόχωστος, 15 Αυγούστου 1972

Η ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΣ ΗΤΑΝ ΧΡΥΣΑΦΕΝΙΑ. Η ακρογιαλιά, τα κορμιά αυτών που λιάζονταν και οι ζωές των ανθρώπων που ζούσαν εδώ, όλα ήταν λουσμένα στη ζεστασιά και την καλοτυχία.

Λεπτή, ξανθιά άμμος και μαζί μια καταγάλανη θάλασσα συνέθεταν τον πιο υπέροχο κόλπο στη Μεσόγειο, και όσοι αναζητούσαν τη διασκέδαση έρχονταν απ' όλα τα μέρη του κόσμου για να βυθιστούν στη ζεστασιά και να απολαύσουν τα γαλήνια νερά που τους αγκάλιαζαν. Εδώ έπαιρνες μια γεύση από Παράδεισο.

Η παλιά οχυρωμένη πόλη με τα επιβλητικά μεσαιωνικά της τείχη έστεκε στα βόρεια του παραλιακού θέρετρου. Οι εκδρομείς την επισκέπτονταν με τη συνοδεία ξεναγών για να μάθουν την ιστορία της, για να θαυμάσουν τις αιφιδωτές οροφές, τα περίτεχνα σκαλίσματα και τους στυλοβάτες του μεγαλόπρεπου κτιρίου που κάποτε είχε υπάρξει καθεδρικός ναός αφιερωμένος στον Άγιο Νικόλαο, μα τώρα πια ήταν τέμενος. Αντίκριζαν τα απομεινάρια της πόλης που μετρούσε δεκατέσσερις αιώνες ιστορίας και μάθαιναν για τις Σταυροφορίες, για την ευημερία των Λουζινιανών βασιλέων, καθώς και για την άφιξη των Οθωμανών. Μια ευγενική ξεναγός μοιραζόταν μαζί τους όλες αυτές τις πληροφορίες μες στην κάψα του μεσημεριάτικου ήλιου,

αλλά εκείνοι γρήγορα τις ξεχνούσαν· όταν επέστρεφαν στα ξενοδοχεία, βουτούσαν στην πισίνα και ξέπλεναν από πάνω τους τον ιδρώτα και τη σκόνη της ιστορίας.

Αυτό που οι άνθρωποι πραγματικά εκτιμούσαν ήταν το κτίσμα του εικοστού αιώνα, κι ύστερα από τις εξορμήσεις τους στο παρελθόν, ξαναγύριζαν χαρούμενοι στις σύγχρονες ανέσεις του, στο ορθογώνιο κτίριο με κύριο χαρακτηριστικό τα τεράστια παράθυρα που πρόσφεραν άπλετη, μαγευτική θέα.

Οι πολεμίστρες πάνω στα τείχη της παλιάς πόλης ήταν αρκετές για να δίνουν μια εικόνα του εχθρού, δεν άφηναν όμως να μπαίνει μέσα σχεδόν καθόλου φως. Κι ενώ το μεσαιωνικό φρουρίο ήταν έτσι σχεδιασμένο ώστε να αποθαρρύνει τους επίδοξους εισβολείς, η καινούρια πόλη επιζητούσε να φέρνει τον κόσμο. Η αρχιτεκτονική της ήταν εξωστρεφής, ανοιχτή στο εκθαμβωτικό γαλάζιο του ουρανού και της θάλασσας· η Αμμόχωστος της δεκαετίας του '70 ήταν ελκυστική, αμέριμνη, γεμάτη φως κι έτσι φτιαγμένη ώστε να καλωσορίζει τον επισκέπτη. Η ιδέα ενός εισβολέα που έπρεπε να αποκρουστεί φάνταζε σαν κάτι που ανήκε σε άλλη εποχή.

Ήταν ένα από τα καλύτερα θέρετρα του κόσμου, φτιαγμένο με σκοπό την απόλαυση· ο σχεδιασμός του αποσκοπούσε στην άνεση των παραθεριστών. Τα ψηλά κτίρια που αγκάλιαζαν την ακτή ήταν κυρίως ξενοδοχεία, με κομψά Καφέ και ακριβά καταστήματα στο ισόγειο. Ήταν σύγχρονα, εκλεπτυσμένα, θύμιζαν πολύ το Μονακό και τις Κάννες, και είχαν φτιαχτεί για να προσφέρουν ευχάριστες, νωχελικές στιγμές στους ανθρώπους του διεθνούς τζετ σετ της εποχής, που ήταν διατεθειμένοι να αφεθούν γενναιόδωρα στη γοητεία του νησιού. Όλη την ημέρα οι τουρίστες απολάμβαναν τη θάλασσα και την αμμουδιά. Και όταν πια ο ήλιος έπεφτε, υπήρχαν εκατοντάδες μέρη όπου μπορούσες να πας για να φας, να πεις, να διασκεδάσεις.

Εκτός όμως από θέλγητρα για τους τουρίστες, η Αμμόχωστος διέθετε και το σημαντικότερο λιμάνι της Κύπρου. Άνθρωποι

που ζούσαν σε μακρινούς τόπους μπορούσαν να απολαύσουν μια γεύση από το νησί, χάρη στα πλοία που έφευγαν κάθε χρόνο φορτωμένα με καφάσια γεμάτα εσπεριδοειδή.

Από τον Μάη ως τον Σεπτέμβρη οι περισσότερες μέρες ήταν πάνω-κάτω ίδιες, με σποραδικές ανόδους της θερμοκρασίας, τότε που ο ήλιος έμοιαζε αδυσώπητος. Ο ουρανός ήταν πάντα ανέφελος, οι μέρες μεγάλες, η ζέστη ξηρή και η θάλασσα δροσερή αλλά ήρεμη. Στην απέραντη ξανθιά αμμουδιά, μαυρισμένοι παραθεριστές ξαπλωμένοι νωχελικά πάνω στις ξαπλώστρες τους, απολάμβαναν δροσιστικά ποτά κάτω από πολύχρωμες ομπρέλες, ενώ οι πιο δραστήριοι τσαλαβουτούσαν παίζοντας στα ρηχά ή επιδείκνυαν τις ικανότητές τους στο θαλάσσιο σκι, κάνοντας περίτεχνες φιγούρες πάνω στα αρντιδωτα νερά.

Η Αμμόχωστος άνθιζε. Κάτοικοι, εργαζόμενοι και επισκέπτες, όλοι, χωρίς καμία εξαίρεση, απολάμβαναν μια πλουσιοπάροχη ευδαιμονία.

Η σειρά με τα υπερσύγχρονα ξενοδοχεία, δωδεκαώροφα τα περισσότερα, εκτεινόταν σε όλο το μήκος της ακτής. Προς το νότιο άκρο της παραλίας, βρισκόταν ένα καινούριο. Με δεκαπέντε ορόφους, ήταν ψηλότερο απ' όλα τα υπόλοιπα, δυο φορές πιο πλατύ και χτισμένο τόσο πρόσφατα, που δεν είχε ακόμα πινακίδα με το όνομά του.

Από την πλευρά της παραλίας έδειχνε συνηθισμένο όσο και τα υπόλοιπα, χαμένο μέσα στο πλήθος των ξενοδοχείων που υπήρχαν κατά μήκος του κόλπου. Η κύρια είσοδος όμως ήταν μεγάλοπρηπη, με εντυπωσιακές καγκελόπορτες και επιβλητικά κιγκλιδώματα.

Εκείνη τη ζεστή μέρα του καλοκαιριού, το ξενοδοχείο ήταν γεμάτο ανθρώπους. Δεν ήταν ντυμένοι σαν τουρίστες, αλλά με φόρμες και ρούχα εργασίας. Ήταν εργάτες και τεχνίτες που έβαζαν τις τελευταίες πινελιές σε ένα έργο που είχε σχεδιαστεί με επιμέλεια και προσοχή. Παρόλο που το εξωτερικό του ξενοδοχείου έμοιαζε να ακολουθεί τον γενικότερο κανόνα, το

εσωτερικό του ήταν πολύ διαφορετικό από τους ανταγωνιστές του.

Οι ιδιοκτήτες φιλοδοξούσαν να δώσουν μια αίσθηση μεγαλοπρέπειας, και θεωρούσαν ότι η υποδοχή ήταν ένας από τους πιο σημαντικούς χώρους του ξενοδοχείου. Ο πελάτης θα έπρεπε να ερωτευτεί το χώρο με την πρώτη ματιά· αν δεν προκαλούσε αμέσως εντύπωση, τότε είχαν αποτύχει. Δεν υπήρχε δεύτερη ευκαιρία.

Το πρώτο πράγμα που θα έπρεπε να εντυπωσιάζει, ήταν η έκτασή του. Σε έναν άντρα θα θύμιζε γήπεδο ποδοσφαίρου. Μια γυναίκα θα σκεφτόταν μια πανέμορφη λίμνη. Άντρες και γυναίκες θα πρόσεχαν την απaráμιλλη λάμψη του μαρμάρινου πατώματος και θα ένιωθαν ότι περπατούσαν πάνω στο νερό.

Ο άνθρωπος με αυτό το όραμα ήταν ο Σάββας Παπακώστας. Στα τριάντα τρία του έδειχνε μεγαλύτερος, με λίγα γκριζα τσουλούφια στα σκούρα, κατά τα άλλα, σπαστά μαλλιά του. Ήταν φρεσκοξυρισμένος και γεροδεμένος, και σήμερα, όπως κάθε μέρα, φορούσε κοστούμι γκρι ανοιχτό (το καλύτερο σύστημα κλιματισμού φρόντιζε ώστε να μη ζεσταίνεται κανείς) και υπόλευκο πουκάμισο.

Με μία εξαίρεση, όλοι όσοι εργάζονταν στο χώρο υποδοχής ήταν άντρες. Η μοναδική γυναίκα, με μαύρα μαλλιά, ντυμένη άψογα με ένα κρεμ φόρεμα σε ίσια γραμμή, ήταν η σύζυγος του Παπακώστα. Σήμερα ήταν εκεί για να επιθεωρήσει την τοποθέτηση των κουρτινών στο φουαγέ και στην αίθουσα χορού, αλλά σε όλους τους προηγούμενους μήνες είχε επιβλέψει την επιλογή των υφασμάτων και των επίπλων που θα τοποθετούνταν στις πεντακόσιες κρεβατοκάμαρες. Η Αφροδίτη ήταν χαρισματική σε αυτόν το ρόλο που τον λάτρευε. Η ξεχωριστή διακόσμηση κάθε δωματίου, χρησιμοποιώντας μάλιστα διαφορετικό ύφος για τον κάθε όροφο, ήταν κάτι ανάλογο με την επιλογή και το συνδυασμό ρούχων και αξεσουάρ.

Το γούστο της Αφροδίτης Παπακώστα θα έκανε το ξενοδοχείο πανέμορφο, αλλά χωρίς εκείνη δεν θα είχε χτιστεί καν. Τα χρήματα της επένδυσης προέρχονταν από τον πατέρα της. Ο Τρύφωνας Μαρκίδης ήταν ιδιοκτήτης πολλών πολυκατοικιών στην Αμμόχωστο και είχε εφοπλιστική επιχείρηση με αντικείμενο τις εξαγωγές φρούτων και άλλων αγαθών με τα πλοία του, από το λιμάνι της Αμμοχώστου.

Η πρώτη φορά που γνώρισε τον Σάββα Παπακώστα ήταν σε μια σύσκεψη της τοπικής ένωσης εμπόρων και επαγγελματιών. Ο Μαρκίδης διέκρινε πάνω του όρεξη και ζήλο, και θυμήθηκε τον εαυτό του στα νιάτα του. Του πήρε λίγο χρόνο να πείσει τη γυναίκα του ότι ένας άνθρωπος με ένα μικρό ξενοδοχείο στη λιγότερο φανταχτερή άκρη της παραλίας, είχε ένα λαμπρό, πολλά υποσχόμενο μέλλον.

«Κλείνει τα είκοσι ένα», είχε πει ο Μαρκίδης. «Πρέπει να αρχίσουμε να σκεφτόμαστε το γάμο της».

Η Άρτεμις θεωρούσε τον Σάββα κοινωνικά κατώτερο από την όμορφη και μορφωμένη κόρη της, έναν νεαρό «αγροίκο». Δεν έφταιγε μόνο το ότι οι γονείς του ήταν αγρότες, αλλά και ότι κατείχαν πολύ λίγα στρέμματα γης. Ο Τρύφωνας, ωστόσο, διέβλεψε στον πιθανό γαμπρό του μια χρηματική επένδυση. Αρκετές φορές είχαν συζητήσει μαζί τα σχέδιά του να χτίσει ένα δεύτερο ξενοδοχείο.

«Αγάπη μου, οι φιλοδοξίες του είναι απέραντες», καθησύχασε ο Τρύφωνας την Αρτέμιδα. «Αυτό είναι που έχει σημασία. Είμαι σίγουρος ότι θα πάει πολύ ψηλά. Έχει μια φλόγα στα μάτια του. Μπορώ να συζητάω για δουλειές μαζί του, σαν άντρας προς άντρα».

Όταν ο Τρύφωνας Μαρκίδης προσκάλεσε για πρώτη φορά τον Σάββα Παπακώστα σε δείπνο στη Λευκωσία, η Αφροδίτη είχε καταλάβει τι ήλπιζε ο πατέρας της να πετύχει. Δεν ένωσε βέβαια κεραυνοβόλο έρωτα, αλλά πάλι, δεν είχε βγει με πολλούς νεαρούς και δεν ήξερε ακριβώς τι υποτίθεται πως έπρεπε

να αισθανθεί. Αυτό για το οποίο δεν μίλησε κανείς, παρόλο που κι ο ίδιος ο Σάββας μπορεί να το παρατηρούσε αν είχε κοιτάξει με προσοχή τη φωτογραφία που ήταν κρεμασμένη σε περίοπτη θέση στον τοίχο, ήταν η ομοιότητά του με τον μακαρίτη γιο του Μαρκίδη, μονάκριβο αδερφό της Αφροδίτης. Ήταν γεροδεμένος, όπως ακριβώς και ο Δημήτρης, με σπαστά μαλλιά και μεγάλο στόμα. Αν μάλιστα ο Δημήτρης ζούσε, θα είχαν και την ίδια ηλικία.

Ο Δημήτρης Μαρκίδης ήταν είκοσι πέντε χρονών όταν σκοτώθηκε στις ταραχές που είχαν ξεσπάσει μεταξύ Ελληνοκυπρίων και Τουρκοκυπρίων στη Λευκωσία, στις αρχές του 1964. Είχε πέσει νεκρός μόλις ένα χιλιόμετρο μακριά από το σπίτι του, και η μητέρα του είχε την πεποίθηση πως ήταν απλώς θεατής των ταραχών, που έτυχε να πέσει ανάμεσα σε διασταυρούμενα πυρά.

Το ότι ο Δημήτρης ήταν αθώος και απονήρευτος –έτσι πίστευε η Άρτεμις Μαρκίδου– έκανε το θάνατό του αφάνταστα πιο τραγικό γι' αυτήν. Ωστόσο, και ο πατέρας του και η αδερφή του ήξεραν ότι ο θάνατός του δεν οφειλόταν απλώς στην «κακή στιγμή». Η Αφροδίτη και ο Δημήτρης μοιράζονταν τα πάντα μεταξύ τους. Τον κάλυπτε όταν εκείνος γλιστρούσε κρυφά έξω από το σπίτι, έλεγε ψέματα για να τον προστατέψει, μια φορά μάλιστα είχε κρύψει κι ένα όπλο μέσα στην κρεβατοκάμαρά της, γιατί ήξερε ότι κανένας δεν θα πήγαινε να ψάξει εκεί.

Τα παιδιά του Μαρκίδη μεγάλωναν στη Λευκωσία σαν αρχοντόπουλα και απολάμβαναν ειδυλλιακά καλοκαίρια στην Αμμόχωστο. Ο πατέρας τους ήταν χρυσοχέρης στις επενδύσεις και ήδη είχε ρίξει πολλά από τα χρήματά του στον μεγάλο οικοδομικό οργανισμό που γνώριζε το παραθαλάσσιο θέρετρο.

Όταν πέθανε ο Δημήτρης, τα πάντα άλλαξαν. Η Άρτεμις Μαρκίδου δεν μπορούσε και δεν έλεγε να συνέλθει από τον πόνο της. Ένα σκοτάδι, στην ψυχή και στο σώμα, ήρθε και σκέπασε τις ζωές όλων, και δεν έφευγε. Ο Τρύφωνας Μαρκίδης έπεσε με

τα μούτρα στη δουλειά για να ξεχαστεί, αλλά η Αφροδίτη περνούσε τον περισσότερο χρόνο της παγιδευμένη στην ασφυκτική ατμόσφαιρα ενός σιωπηλού σπιτιού, όπου συχνά τα παντζούρια παρέμεναν κλειστά όλη μέρα. Λαχταρούσε να φύγει μακριά απ' όλα αυτά, αλλά ο μόνος τρόπος ήταν ο γάμος, και όταν γνώρισε τον Σάββα κατάλαβε ότι αυτή μπορεί να ήταν η ευκαιρία της.

Χωρίς να νιώθει γι' αυτόν τρελό έρωτα, είχε επίγνωση ότι η ζωή θα ήταν πολύ πιο εύκολη αν παντρευόταν κάποιον που θα ενέκρινε ο πατέρας της. Σκέφτηκε επίσης ότι στα σχέδια του Σάββα για το χτίσιμο ξενοδοχείου, μπορεί να βρισκόταν ένας ρόλος και για εκείνη, κάτι που τη γοήτευε πολύ.

Δεκαοχτώ μήνες μετά το πρώτο τους αντάμωμα με τον Σάββα, οι γονείς της οργάνωσαν τον πιο μεγαλόπρεπο γάμο που είχε γίνει στην Κύπρο ολόκληρη τη δεκαετία. Στη γαμήλια τελετή παρέστησαν ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Αρχιεπίσκοπος Μακάριος, καθώς και πάνω από χίλιοι καλεσμένοι – οι οποίοι κατανάλωσαν ισάριθμα μπουκάλια γαλλικής σαμπάνιας. Η αξία της προίκας της νύφης μόνο από τα κοσμήματα, με μια πρόχειρη εκτίμηση, ξεπερνούσε τις δεκαπέντε χιλιάδες λίρες. Την ημέρα του γάμου της, ο πατέρας της της δώρισε ένα περιδέραιο με σπάνια μπλε διαμάντια.

Μέσα σε λίγες εβδομάδες, η Άρτεμις Μαρκίδου αποφάσισε ότι ήθελε να μετακομίσει στην Αγγλία. Ο άντρας της συνέχιζε να επωφελείται από τη διαρκή και ολοένα αυξανόμενη ανάπτυξη της Αμμοχώστου και οι δουλειές του πήγαιναν μια χαρά, όμως εκείνη δεν άντεχε άλλο να ζει στην Κύπρο. Πέντε χρόνια είχαν περάσει από το θάνατο του Δημήτρη, όμως οι μνήμες από εκείνη τη φοβερή μέρα παρέμεναν ζωντανές.

«Χρειαζόμαστε μια καινούρια αρχή κάπου αλλού», επέμενε. «Ό,τι κι αν κάνουμε εδώ, όπου κι αν μείνουμε, ο τόπος δεν είναι πια ο ίδιος για εμάς».

Διατηρώντας τις επιφυλάξεις του, ο Τρύφωνας Μαρκίδης συμφώνησε. Τώρα που η κόρη του είχε παντρευτεί ήταν ήσυχος

ότι το μέλλον της ήταν εξασφαλισμένο κι εκείνος θα εξακολουθούσε να διατηρεί ένα κομμάτι της ζωής του στην πατρική γη.

Ο Σάββας δεν τους απογοήτευσε. Είχε αποδείξει στον πεθερό του ότι έπιανε χώμα και το έκανε μάλαμα. Είχε περάσει την παιδική του ηλικία παρατηρώντας τον πατέρα του και τη μητέρα του να μοχθούν στη γη, βγάζοντας ίσα-ίσα τα απαραίτητα για να ζήσουν. Όταν ήταν δεκατεσσάρων, είχε βοηθήσει τον πατέρα του να χτίσει ένα επιπλέον δωμάτιο στο σπίτι τους. Του άρεσε η δουλειά, αλλά το πιο σημαντικό ήταν ότι συνειδητοποίησε πως με τη γη μπορούσες να κάνεις κι άλλα πράγματα εκτός από το να σκάβεις και να φυτεύεις σπόρους. Απεχθανόταν τον αέναο κύκλο αυτής της διαδικασίας. Στα μάτια του φάνταζε εντελώς μάταιη.

Όταν είχε δει να χτίζεται το πρώτο πολυώροφο ξενοδοχείο στην Αμμόχωστο, είχε κάνει στα γρήγορα έναν υπολογισμό με το μυαλό του, για να καταλήξει ότι για κάθε στρέμμα γης θα έβγαине πολύ μεγαλύτερο κέρδος χτίζοντας κτίρια παρά σκάβοντας για να φυτέψεις σπόρους ή δέντρα που χρειαζόνταν κοπιαστική και διαρκή φροντίδα. Το μόνο του πρόβλημα ήταν πού θα έβρισκε χρήματα για να αγοράσει τη γη, ώστε να βάλει τα σχέδιά του σε εφαρμογή. Σιγά-σιγά, κάνοντας αρκετές δουλειές, μοχθώντας από το πρωί ως το βράδυ και βρίσκοντας μια τράπεζα να τον δανειοδοτήσει (ο διευθυντής αναγνώρισε την ολοφάνερη φιλοδοξία του μόλις τον είδε), κατάφερε να συγκεντρώσει με κόπο χρήματα αρκετά ώστε να μπορέσει να αγοράσει ένα μικρό, αναξιποίητο αγροτεμάχιο και να χτίσει εκεί το πρώτο του ξενοδοχείο, την «Ακτή του Παραδείσου». Στα χρόνια που ακολούθησαν, είδε το τουριστικό θέρετρο της Αμμοχώστου να μεγαλώνει και να επεκτείνεται, και μαζί με αυτό να θεριεύουν και οι δικές του φιλοδοξίες.

Ο Τρύφωνας Μαρκίδης ήταν από τους βασικότερους επενδυτές στα σχέδιά του για το χτίσιμο καινούριου ξενοδοχείου, και είχαν εκπονήσει μαζί ένα επιχειρηματικό πλάνο. Ο Σάββας

φιλοδοξούσε να δημιουργήσει μια αλυσίδα που μια μέρα θα γινόταν γνωστή σε όλο τον κόσμο με το όνομά της, και τόσο αναγνωρίσιμη όσο και το «Χίλτον».

Τώρα, το πρώτο κομμάτι της διαδικασίας ήταν έτοιμο να αποκτήσει σάρκα και οστά. Η κατασκευή του μεγαλύτερου και πολυτελέστερου ξενοδοχείου της Αμμοχώστου είχε ολοκληρωθεί. Η «Ανατολή» ήταν σχεδόν έτοιμη να ανοίξει τις πύλες της.

Ο Σάββας Παπακώστας ήταν πολύ απασχολημένος με ένα πλήθος ανθρώπων που έρχονταν κοντά του συνεχώς και του ζητούσαν να επιθεωρήσει τη δουλειά τους και να δώσει την έγκρισή του. Ήξερε ότι η τελική εικόνα ήταν συνάρτηση από χίλιες λεπτομέρειες, κι εκείνος συμμετείχε ενεργά στα πάντα.

Οι πολυέλαιοι τοποθετήθηκαν στις θέσεις τους, και τα κρυστάλλα τους σκόρπιζαν ένα καλιδοσκοπιο από χρώματα και σχέδια που χόρευαν στο ταβάνι και αντανakλούσαν στο δάπεδο. Επειδή το αποτέλεσμα δεν τον ικανοποίησε εντελώς, ο Σάββας έβαλε τους μάστορες να κατεβάσουν όλους τους πολυελαίους δύο κρίκους πιο χαμηλά. Αυτή η κίνηση φάνηκε να διπλασιάζει το παιχνίδισμα του φωτός.

Στο κέντρο της μεγάλης αίθουσας, υπήρχε μια λιμνούλα με τρία επιχρυσωμένα δελφίνια. Σε φυσικό μέγεθος, έμοιαζαν να πηδάνε έξω από το νερό, με τα γυάλινα μάτια τους να κοιτάζουν κατάματα όποιον τα θωρούσε. Δύο άντρες προσάρμοζαν τη ροή του νερού που ανάβλυζε από τα ρύγχη τους.

«Λίγο περισσότερη πίεση, νομίζω», ζήτησε ο Σάββας.

Καλλιτέχνες άπλωναν με σχολαστικότητα φύλλα χρυσού στις λεπτομέρειες του νεοκλασικού ταβανιού. Δούλευαν με την άνεσή τους, λες κι είχαν στη διάθεσή τους χρόνο ατέλειωτο. Σαν υπενθύμιση ότι στην πραγματικότητα δεν είχαν, πέντε ρολόγια στερεώθηκαν στον τοίχο πίσω από τη ρεσεψιόν, μήκους είκοσι επτά μέτρων, που βρισκόταν κάτω από την πλευρά του φουαγιέ. Μέσα στην επόμενη ώρα, κάτω από κάθε ρολόι θα έμπαινε η ανάλογη πινακίδα, με τα ονόματα των πόλεων που

αποτελούσαν τα μεγαλύτερα εμπορικά-οικονομικά κέντρα του κόσμου, και οι δείκτες του κάθε ρολογιού θα προσαρμόζονταν με ακρίβεια στην εκάστοτε τοπική ώρα.

Στους διακοσμητικούς κίονες, που αναπαριστούσαν την αρχαία αγορά της κοντινής Σαλαμίνας, είχαν ζωγραφιστεί αχνές πινελιές για να μοιάζουν με τα νερά που κάνει το μάρμαρο. Ανεβασμένοι σε μια σκαλωσιά, τρεις άντρες δούλευαν μια τρισδιάστατη τοιχογραφία που απεικόνιζε με ζωηρά χρώματα διάφορες σκηνές από την αρχαιότητα. Η Αφροδίτη, η θεά του νησιού, ήταν η δεσπόζουσα φιγούρα. Σε μια συγκεκριμένη σκηνή, την αναπαριστούσαν να αναδύεται από τη θάλασσα.

Στους επάνω ορόφους και στους διαδρόμους, δουλεύοντας ακατάπαυστα σαν το μελίσσι στην κυψέλη, καμαριέρες ανά δύο έστρωναν με επιμέλεια καινούρια, λινά σεντόνια πάνω σε υπέρδιπλα κρεβάτια κι έβαζαν αφράτα μαξιλάρια καμωμένα από πούπουλο χήνας μέσα στις μαξιλαροθήκες.

«Όλη μου η οικογένεια χωράει μέσα σε τούτο το δωμάτιο», παρατήρησε η μία.

«Το λουτρό είναι μεγαλύτερο από ολόκληρο το σπίτι μου», αποκρίθηκε η συνάδελφός της, με μια νότα αποδοκιμασίας στη φωνή της.

Ξέσπασαν και οι δυο σε γέλια· πιο πολύ σάστιζαν παρά ζήλευαν. Οι άνθρωποι που θα έρχονταν να μείνουν σε ένα τέτοιο ξενοδοχείο πρέπει να ήταν από άλλο πλανήτη. Κατά τη δική τους άποψη, όσοι απαιτούσαν μαρμάρινο μπάνιο και κρεβάτι τόσο φαρδύ ώστε να χωράνε πέντε άτομα, πρέπει να ήταν μάλλον εκκεντρικοί και ιδιόρρυθμοι. Ούτε που τους είχε περάσει από το μυαλό να ζηλέψουν τέτοιους ανθρώπους.

Οι υδραυλικοί, την ώρα που έκαναν τις τελευταίες τους δουλειές μέσα στα μπάνια, και οι ηλεκτρολόγοι που έτρεχαν να τοποθετήσουν τους τελευταίους ηλεκτρικούς λαμπτήρες στις θέσεις τους, έκαναν τις ίδιες σκέψεις. Πολλοί από αυτούς ζούσαν

στριμωγμένοι στα σπίτια τους μαζί με τρεις ή τέσσερις γενιές. Στον ύπνο σχεδόν ένιωθαν την ανάσα των άλλων πάνω στο μάγουλό τους· περίμεναν υπομονετικά τη σειρά τους για την υπαίθρια τουαλέτα, κι όταν το φως της ημέρας λιγόστευε και άρχιζαν να τρεμοσβήνουν οι αδύναμοι φανοστάτες του δρόμου, πήγαιναν για ύπνο. Το ένστικτό τους τους έλεγε ότι η υπερβολή δεν είναι συνώνυμο της ευτυχίας.

Έναν όροφο παρακάτω, δίπλα σε μια εσωτερική πισίνα που εξακολουθούσε να στρώνεται επιμελώς με πλακάκια (δεν ήταν προγραμματισμένο να χρησιμοποιηθεί ως τον Νοέμβρη), δύο γυναίκες, ντυμένες με λευκές νάιλον ρόμπες, πηγαиноέρχονταν με φούρια σε μια αίθουσα γεμάτη καθρέφτες κι εκτυφλωτικά φώτα. Η μία τους σιγοτραγουδούσε.

Έκαναν τις τελευταίες ετοιμασίες στο κομμωτήριο του ξενοδοχείου για τα λαμπρά του εγκαίνια, και η καταγραφή όλων των προϊόντων και των αγαθών που είχαν παραλάβει τις τελευταίες λίγες ημέρες, είχε πια ολοκληρωθεί. Στεγνωτήρες μαλλιών της πιο σύγχρονης τεχνολογίας, μπικουτί σε ό,τι μέγεθος μπορούσε να φανταστεί κανείς, προϊόντα βαφής μαλλιών και χημικά για περμανάντ – τα πάντα ήταν στη θέση τους. Τσιμπιδάκια, κοκαλάκια, ψαλίδια και κουρευτικές μηχανές, βούρτσες και χτένες, είχαν τοποθετηθεί μέσα σε συρτάρια ή βρίσκονταν απλωμένα πάνω σε τραπεζάκια με ρόδες. Τα εργαλεία για την κομμωτική δεν ήταν και τόσο περίπλοκα. Άλλωστε τα πάντα εξαρτιόνταν από την ικανότητα του κομμωτή, όπως πολύ καλά γνώριζαν και η Εμινέ Οζκάν και η Σαββίνα Σκούρου.

Τώρα που διαπίστωσαν με ικανοποίηση ότι τα πάντα ήταν ολοκαίνουρια και απαστράπτοντα, έτοιμα να λειτουργήσουν άψογα, έκαναν ένα τελευταίο γυάλισμα στον πάγκο, σκούπισαν και στέγνωσαν και τους έξι λουτήρες και γυάλισαν τους καθρέφτες και τους ρουμπινέδες για πέμπτη φορά μέσα στην ίδια μέρα. Η μία τακτοποίησε τα σαμπουάν και τα κουτιά με τις βαφές με τέτοιο τρόπο ώστε η μάρκα, για την οποία ήταν πολύ

περήφανες, να επαναλαμβάνεται σε μια τέλεια, απόλυτα ευθυγραμμισμένη σειρά: *WellaWellaWellaWellaWella*.

Χρυσές δουλειές περίμεναν οι κομμώτριες από τις γυναίκες ενοίκους του ξενοδοχείου, οι οποίες σίγουρα θα ήθελαν να τιθασεύσουν τα μαλλιά τους μετά από μια μέρα έκθεσης στον ήλιο και τη θάλασσα. Μέσα στους επόμενους μήνες ήταν σίγουρες ότι στο κομμωτήριο δεν θα υπήρχε καρέκλα άδεια.

«Το φαντάζεσαι αυτό;»

«Δεν το έχω χωνέψει ακόμη...»

«Είμαστε τόσο τυχερές...»

Η Εμινέ Οζκάν κούρευε την Αφροδίτη Παπακώστα από τότε που ήταν έφηβη. Μέχρι πολύ πρόσφατα, μαζί με τη Σαββίνα δούλευαν σε ένα μικρό κομμωτήριο στην εμπορική περιοχή της Αμμοχώστου. Η Εμινέ ερχόταν με το λεωφορείο κάθε πρωί από τη Μάραθα, ένα χωριό δεκαέξι χιλιόμετρα μακριά. Όταν το σύγχρονο τουριστικό θέρετρο είχε αρχίσει να επεκτείνεται και να ακμάζει, και βρήκε κι ο άντρας της δουλειά εκεί, είχαν ξεσηκώσει την οικογένειά τους και ήρθαν να μείνουν στις παρυφές της καινούριας πόλης, προτιμώντας να ζήσουν εκεί, παρά στην παλιά πόλη με τα τείχη της, στην οποία κατοικούσαν κυρίως Τουρκοκύπριοι.

Ήταν η τρίτη φορά που η οικογένεια της Εμινέ άλλαζε τόπο διαμονής μέσα σε διάστημα λίγων χρόνων. Σχεδόν μία δεκαετία πριν, είχαν αναγκαστεί να εγκαταλείψουν το χωριό τους, όταν αυτό δέχτηκε επίθεση από Ελληνοκυπρίους και το σπίτι τους είχε γίνει στάχτη. Μετά απ' αυτό, έμειναν για λίγο σε έναν τουρκοκυπριακό θύλακα υπό την προστασία της ειρηνευτικής δύναμης των Ηνωμένων Εθνών, κι ύστερα πήγαν κι εγκαταστάθηκαν στη Μάραθα.

Ούτε η Σαββίνα είχε γεννηθεί στην Αμμόχωστο. Είχε μεγαλώσει στη Λευκωσία αλλά οι βίαιες ταραχές ανάμεσα στις δύο κοινότητες εννέα χρόνια πριν, είχαν αφήσει και σ' εκείνη βαθιές πληγές. Ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους και τους Τουρκοκυπρίους

είχε ξεσπάσει τόσοσ φόβος και τέτοια καχυποψία, ώστε χρειάστηκε τα Ηνωμένα Έθνη να αναλάβουν την ειρηνευτική διαδικασία, κι ένα διαχωριστικό σύνορο γνωστό ως Πράσινη Γραμμή χαραχτηκε κατά μήκος της πόλης για να κρατήσει τις δύο κοινότητες χωριστά. Αυτό το γεγονός είχε επηρεάσει πολύ αρνητικά τη ζωή της οικογένειάς της.

«Ήταν φρικτό που μας απέκοψαν έτσι, στα δύο», εξήγησε στην Εμινέ την ώρα που μοιράζονταν τις αναμνήσεις τους. «Είχαμε κάποιους καλούς φίλους που δεν μπορούσαμε πια να βλέπουμε. Δεν μπορείς να φανταστείς. Ήταν τρομερό. Όμως οι Έλληνες και οι Τούρκοι αλληλοσκοτώνονταν, κι έτσι μάλλον δεν γινόταν αλλιώς».

«Στη Μάραθα δεν ήταν έτσι. Εμείς και οι Έλληνες τα πηγαίναμε μια χαρά», είπε η Εμινέ. «Παρ' όλα αυτά, είμαστε πολύ πιο ευτυχισμένοι εδώ. Εγώ μια φορά, δεν μετακομίζω ξανά».

«Τα πράγματα είναι καλύτερα και για εμάς», συμφώνησε η Σαββίνα, «αλλά μου λείπει πολύ η οικογένειά μου».

Οι Ελληνοκύπριοι, στην πλειονότητά τους, είχαν ομαλές σχέσεις με τους Τουρκοκυπρίους τούτο τον καιρό και δεν ανησυχούσαν πια για παραστρατιωτικές ομάδες. Η ειρωνεία ωστόσο ήταν ότι τώρα είχε ξεσπάσει βία και αντιπαλότητα ανάμεσα στους Ελληνοκυπρίους. Μια μειοψηφία από αυτούς επιζητούσε την ένωση της Κύπρου με την Ελλάδα, και σκόπευε να την πετύχει με τη χρήση βίας και πειθαναγκασμού. Αυτό το κρατούσαν κρυφό από τους τουρίστες· ακόμη κι οι περισσότεροι ντόπιοι στην Αμμόχωστο προσπαθούσαν να ξεχνούν ότι η απειλή ήταν εκεί.

Οι δύο γυναίκες στέκονταν μπροστά από τον καθρέφτη. Είχαν το ίδιο ύψος, ήταν και οι δυο τους στρουμπουλές, με τα ίδια κοντοκουρεμένα μαλλιά, που ήταν της μόδας, και φορούσαν παρόμοιες ρόμπες κομμωτηρίου. Οι ματιές τους αντάμωσαν μέσα στον καθρέφτη και χαμογέλασαν η μία στην άλλη. Η Εμινέ ήταν πάνω από δέκα χρόνια μεγαλύτερη από τη Σαββίνα, ωστόσο η ομοιότητα ανάμεσά τους ήταν εντυπωσιακή.

Εκείνη τη μέρα, παραμονή των εγκαινίων του ξενοδοχείου, η κουβέντα τους κυλούσε όπως κυλάει ένα ποτάμι την άνοιξη. Περνούσαν έξι μέρες τη βδομάδα παρέα η μία με την άλλη, αλλά η φλυαρία τους δεν σταματούσε ποτέ.

«Η μεγαλύτερη κόρη της μικρότερης αδερφής μου θα έρθει την ερχόμενη βδομάδα και θα μείνει για λίγες μέρες», είπε η Εμινέ. «Δεν σταματάει να πηγαίνει πάνω-κάτω, πάνω-κάτω και να χαζεύει τις βιτρίνες των καταστημάτων. Την έχω δει. Κι ύστερα στέκεται σ' ένα σημείο και κοιτάζει και κοιτάζει και κοιτάζει».

Η Εμινέ μιμήθηκε την ανιψιά της (ένα από τα δεκαπέντε ανίψια που της είχαν χαρίσει ως τώρα οι τέσσερις αδερφές της) να καρφώνει το βλέμμα της αποσβολωμένη σε μια ανύπαρκτη βιτρίνα.

«Είναι εκείνη που παντρεύεται;»

«Ναι. Η Μουάλα. Αυτή τη φορά τουλάχιστον θα αγοράσει κάτι στ' αλήθεια».

«Ε, εντάξει, ένα σωρό πράγματα υπάρχουν εδώ για να δεις».

Η Αμμόχωστος είχε πολλά καταστήματα νυφικών, με βιτρίνες γεμάτες με αιθέριες δημιουργίες από δαντέλα και σατέν. Η ανιψιά της Εμινέ θα χρειαζόταν κάμποσες μέρες για να τα επισκεφθεί όλα.

«Θέλει να τα πάρει όλα από δω. Παπούτσια, νυφικό, καλσόν. Τα πάντα».

«Μπορώ να της πω από πού πήρα εγώ το δικό μου φόρεμα», είπε η Σαββίνα. Οι δύο γυναίκες συνέχισαν να συγυρίζουν και να καθαρίζουν κουβεντιάζοντας. Σε καμία από τις δυο δεν άρεσε η τεμπελιά, ούτε για μια στιγμή.

«Και θέλει και πράγματα για το σπίτι. Οι κοπέλες σήμερα θέλουν περισσότερα απ' όσα θέλαμε εμείς στις μέρες μας». Η Εμινέ Οζκάν δεν επιδοκίμαζε και τόσο τις φιλοδοξίες της ανιψιάς της.

«Κάνα-δυο δαντελένια τραπεζομάντιλα. Κεντητές μαξιλαροθήκες... Εδώ που τα λέμε, Εμινέ, αυτά σήμερα δεν είναι πια αρκετά. Σύγχρονες ανέσεις, αυτό θέλουν».

Ζώντας σ' αυτή τη γοργά αναπτυσσόμενη πόλη, όπου η ελαφριά βιομηχανία μαζί με τον τουρισμό γνώριζαν μεγάλη άνθηση, και η ίδια η Σαββίνα είχε αρχίσει σιγά-σιγά να αναπτύσσει συμπάθεια για σκεύη και σύνεργα από πλαστικό, που συνυπήρχαν αρμονικά με τα πιο παραδοσιακά κουζινικά της.

«Λοιπόν, πώς λες να θέλει τα μαλλιά της η κυρία Παπακώστα για τα αυριανά εγκαίνια; Όπως τα είχε κάνει στο γάμο της;»

Η Αφροδίτη θα ήταν η πρώτη πελάτισσα του καινούριου κομμωτηρίου.

«Τι ώρα είτε πως θα έρθει;»

«Στις τέσσερις».

Για μερικά δευτερόλεπτα έπεσε σιωπή.

«Μας έχει φερθεί πολύ καλά, έτσι δεν είναι;»

«Βέβαια», αποκρίθηκε η Σαββίνα. «Μας έδωσε μια μεγάλη ευκαιρία».

«Πάντως, δεν πρόκειται να είναι το ίδιο εδώ πέρα...» είπε η Εμινέ.

Και οι δύο γυναίκες ήταν σίγουρες ότι θα τους έλειπε η ατμόσφαιρα της οδού Ευριπίδου. Η παλιά τους δουλειά ήταν σημείο κοινωνικών συναντήσεων και συνάμα ένα καταφύγιο όπου οι γυναίκες έρχονταν για να μοιραστούν τα μυστικά τους, ένα θηλυκό στέκι ανάλογο με το καφενείο των αντρών. Γυναίκες με μπικουτί κάθονταν εκεί με τις ώρες, γνωρίζοντας ότι οι εκμυστηρεύσεις τους θα παρέμεναν μέσα στους τέσσερις τοίχους του κομμωτηρίου. Για πολλές απ' αυτές, ήταν η μοναδική ουσιαστική τους εβδομαδιαία έξοδος.

«Δεν θα έχουμε τις τακτικές πελάτισσές μας. Ωστόσο εγώ πάντα λαχταρούσα να έχω ένα δικό μου μέρος».

«Κι αυτές οι κυρίες θα είναι αλλιώτικες. Μπορεί να είναι πιο...»

«...Σαν αυτές, μήπως;» είπε η Εμινέ, δείχνοντας τις κορνιζαρισμένες ασπρόμαυρες φωτογραφίες που είχαν κρεμάσει στον τοίχο νωρίτερα την ίδια μέρα. Οι φωτογραφίες απεικόνιζαν μια σειρά από σαγηνευτικά μοντέλα με νυφικά χτενίσματα.

«Τέλος πάντων, εγώ περιμένω ότι θα αναλάβουμε και μερικούς γάμους».

Οι δύο γυναίκες είχαν κάνει ό,τι μπορούσε να γίνει για την ώρα. Την επομένη μέρα θα ξεκινούσαν να κλείνουν ραντεβού. Η Σαββίνα έσφιξε το μπράτσο της συναδέλφου της και χαμογέλασε.

«Άντε, πάμε τώρα», είπε. «Μεγάλη μέρα για όλους μας η αυριανή».

Έβγαλαν και κρέμασαν τις λευκές ρόμπες τους κι έφυγαν από το ξενοδοχείο από μια πόρτα υπηρεσίας.

Ο τουρισμός ήταν πηγή εισοδήματος για χιλιάδες ανθρώπους που εργάζονταν σε εστιατόρια, μπαρ, καταστήματα και ξενοδοχεία. Οι οικονομικές ευκαιρίες που πρόσφερε η πόλη τράβηξαν πολλές οικογένειες εκεί, αλλά εξίσου ισχυρό κίνητρο ήταν και η ήρεμη ομορφιά της, που κι αυτοί την εκτιμούσαν όσο ακριβώς και οι ξένοι.

Οι ντόπιοι, ιδίως οι νεαροί, μοιράζονταν τον ήλιο και τη θάλασσα με τους ενοίκους των ξενοδοχείων. Και πραγματικά, αυτό το ανακάτεμα ντόπιων και ξένων πολύ συχνά κατέληγε σε υποσχέσεις για αιώνια αγάπη και σε δάκρυα αποχαιρετισμού.

Εκείνο το χαρακτηριστικό καλοκαιρινό απόγευμα, ένα μικρό αγόρι, τριών χρονών πάνω-κάτω, έπαιζε στην ακρογιαλιά ακριβώς μπροστά από την «Ανατολή». Ήταν μόνο του, αδιάφορο για τον κόσμο γύρω του, ρίχνοντας άμμο από το ένα χεράκι στο άλλο, σκάβοντας στην αμμουδιά όλο και πιο βαθιά, για να βρει το σημείο όπου η άμμος γινόταν υγρή και δροσερή.

Ξανά και ξανά, άφηνε την άμμο να γλιστράει ανάμεσα από τα δαχτυλάκια του. Την κοσκίνιζε και τη φιλτράριζε ώσπου

απόμεναν μονάχα οι πιο λεπτοί κόκκοι που κυλούσαν σαν νερό καθώς σήκωνε τα χέρια του και την ξαναπετούσε στην παραλία. Ήταν μια διαδικασία που έδειχνε να μην τη βαριέται ποτέ.

Για μία ώρα εκείνο το απόγευμα, το αγοράκι καθόταν και παρακολουθούσε μια ομάδα από μεγαλύτερα αγόρια με μακριά χέρια και πόδια να παίζουν πόλο μες στη θάλασσα, και λαχταρούσε να 'ρχόταν σύντομα η μέρα που θα μεγάλωνε, για να μπορεί να παίζει μαζί τους. Για την ώρα, ήταν αναγκασμένο να κάθεται και να περιμένει τον αδερφό του, που ήταν ένας από τους παίκτες.

Ο Χουσεΐν είχε μια εποχιακή δουλειά· έβγαζε ξαπλώστρες στην παραλία κι ύστερα τις μάζευε, αλλά όταν τέλειωνε τη δουλειά του, έτρεχε και βουτούσε μέσα στη θάλασσα και το 'ριχνε στο παιχνίδι μαζί με τους άλλους. Από τότε που ένας προπονητής του είχε πει ότι έδειχνε δείγματα ταλαντούχου αθλητή, βρέθηκε διχασμένος ανάμεσα σε δύο όνειρα: να γίνει επαγγελματίας παίκτης ή του βόλεϊ ή του πόλο. Ίσως να μπορούσε να τα συνδυάσει και τα δύο.

«Πολύ αέρα πήραν τα μυαλά σου!» έλεγε περιπαικτικά η μητέρα του.

«Γιατί;» έλεγε πεισματικά ο πατέρας του. «Για κοιτάξέ τον. Μ' αυτά τα δυνατά πόδια έχει ακριβώς τις ίδιες δυνατότητες με οποιονδήποτε άλλον».

Ο Μεχμέτ σηκώθηκε όρθιος και κούνησε το χέρι του όταν διέκρινε τον Χουσεΐν να ανεβαίνει τρέχοντας την παραλία. Δυο-τρεις φορές, με το μυαλό του να πετάει στα σύννεφα, ο Χουσεΐν είχε ξεχάσει ότι είχε υπό την ευθύνη του το μικρό αγόρι και κίνησε για το σπίτι λησμονώντας να το πάρει μαζί του. Βέβαια, ο Μεχμέτ δεν είχε να αντιμετωπίσει κάποιον ιδιαίτερο κίνδυνο, πέρα από το ότι, καθώς ήταν μόλις τριών χρονών, δεν μπορούσε να προσανατολιστεί σωστά και ήταν πολύ πιθανό να χάσει το δρόμο της επιστροφής. Στο χωριό όπου είχαν γεννηθεί οι γονείς του πολλά χρόνια πριν, ένα μικρό παιδί δεν θα χανόταν ποτέ.

Η Αμμόχωστος, όμως, διέφερε απ' το χωριό όσο η μέρα με τη νύχτα.

Η μητέρα του Μεχμέτ του έλεγε συχνά ότι ήταν ένα μικρό θαύμα, αλλά το χαϊδευτικό που του είχε κολλήσει ο Χουσεΐν, και μ' αυτό τον φώναζε, «μικρός μπελάς», έμοιαζε να περιέχει μεγαλύτερη δόση αλήθειας. Τουλάχιστον έτσι ένιωθε καμιά φορά το αγόρι, όταν οι δύο μεγαλύτεροι αδερφοί του ήταν κάπου εκεί γύρω.

«Άντε, Μεχμέτ, ώρα να γυρίσουμε στο σπίτι», είπε το μεγαλύτερο αγόρι, δίνοντας στον αδερφό του μια χαϊδευτική καρπαζιά πάνω από το αυτί.

Κρατώντας μια μπάλα στο ένα χέρι και το χεράκι του μικρού του αδερφού στο άλλο, ο Χουσεΐν προχώρησε προς το δρόμο. Με το που πάτησαν στην άσφαλτο, άρχισε να χτυπάει την μπάλα που αναπηδούσε χωρίς σταματημό. Παρακολουθούσαν και οι δυο τους σαν υπνωτισμένοι αυτή την αδιάκοπη κίνηση. Καμιά φορά, έφταναν στο σημείο να κάνουν όλη τη διαδρομή ως το σπίτι τους, ένα τέταρτο ποδαρόδρομος, δίχως να σταματήσει το αναπήδημα της μπάλας ούτε για μια στιγμή.

Ήταν τόσο απορροφημένοι, που δεν πήραν είδηση ότι κάποιος φώναζε τα ονόματά τους.

«Χουσεΐν! Μεχμέτ! Χουσεΐν!»

Η μητέρα τους, γύρω στα εκατό μέτρα μακριά από την είσοδο υπηρεσίας του ξενοδοχείου, ερχόταν τρέχοντας για να τους προφτάσει.

«Γεια σας, αγάπες μου!» είπε, σφίγγοντας τον Μεχμέτ στην αγκαλιά της.

Εκείνος πάλι δεν ήθελε να τον σηκώνουν αγκαλιά καταμεσής του δρόμου και άρχισε να παλεύει με μανία για να λευτερωθεί. Δεν ήταν πια μωρό.

Τον φίλησε στο μάγουλο πριν τον αφήσει ξανά κάτω.

«Μάμμα...;»

Λίγα μέτρα παραπέρα, υπήρχε μια διαφημιστική ταμπέλα. Απεικόνιζε με λαμπερά χρώματα ένα χαμογελαστό αγοράκι, με το χαμόγελό του πλατύ και αυθάδικο, να κρατάει στα χέρια του ένα ξέχειλο ποτήρι λεμονάδα με ανθρακικό. Ο Μεχμέτ στεκόταν και χάζευε επίμονα αυτή την εικόνα κάθε μέρα και ήλπιζε.

Η Εμινέ Οζκάν ήξερε τι θα της ζητούσε ο γιος της.

«Γιατί, σώνει και καλά, θες να πεις ένα πράγμα που έχει μπει στο μπουκάλι ενώ μπορείς να το πεις φρέσκο; Δεν μπορώ να το καταλάβω αυτό».

Με το που έφταναν στο σπίτι, θα έδιναν στον Μεχμέτ ένα ποτήρι γεμάτο με ένα ωχρό υγρό που δεν θα έκανε ούτε φουσκάλες ούτε μπουρμπουλήθρες· θα είχε γίνει γλυκό γιατί θα είχαν ρίξει μέσα μπόλικη ζάχαρη αλλά, παρ' όλα αυτά, θα παρέμενε τόσο ξινό που θα τον έκανε να ξινίσει τα μούτρα του κι αυτός. Ξεθυμασμένο πράγμα, βαρετό σαν το γάλα. Μια μέρα, ύστερα από έναν αγώνα πόλο όπου θα είχε βγει θριαμβευτής, θα πήγαινε σε ένα περίπτερο και θα αγόραζε ο ίδιος ένα μπουκάλι, δώρο στον εαυτό του. Όταν θα έβγαινε το καπάκι από το μπουκάλι θα ακουγόταν ένα δυνατό τσοκ και θα ξεχύνονταν οι μπουρμπουλήθρες.

Κάποτε, σκέφτηκε ο Μεχμέτ. Κάποτε.

Και ο Μεχμέτ και ο Χουσεΐν έτρεφαν όνειρα...